

GM Jiří Štoček

DALŠÍ PARTIE II.

(květen 2013 – konec 2015)

Předkládaný text je pokračováním série, započaté statí „Několik partií“, a následně poněkud pozměněným způsobem rozvíjené navazující statí „Další partie I.“ Ty jsou k dispozici ke stažení na tomtéž webu ostrovského šachového oddílu, motivace a cíle autora jsou objasněny v příslušných předmluvách.

V závěru druhého odkazovaného textu je uveden odhad, kdy bude v obdobném duchu, a také rozsahu, zveřejněno jeho pokračování. Lhůtu se slušelo dodržet, ačkoliv dosud není k dispozici dostatek partiového materiálu, ani podle rozvolněných kritérií onoho druhého textu! Koncem léta 2015 byla nynější stať publikována jako dosud neuzavřená, protože předpoklad, že se brzy vyrojí potřebné množství pohledných partií, se v autorově hráčské praxi pohříchu zatím nepotvrzuje, jsou oproti předběžné verzi přidány dvě ukázky. Výběr tak pokrývá období do konce roku 2015.

Šachová hra prochází v teorii i praxi značným vývojem a jak již bylo rozsáhleji objasněno v předchozích statích, tyto okolnosti činí obtížnějším pro autora sehrát partie, jež by potom mohl s uspokojením publikovat. Vlastní šachový vkus takovým bouřlivým vývojem pochopitelně procházet nemůže. Bohužel se nejedná o úplné objasnění nedostatku vhodných partií. Je třeba také přiznat, že soutěžní činnost autora byla v uvažovaném období poněkud chudší na výsledky, které považuje za zjevné úspěchy. I samotných náročných turnajů bylo o něco méně. Na zvrácení těchto tendencí se pracuje. Nakonec je nutné přiznat i to, že snaha o učinění partie vzorovou není během hry nyní přítomna tak výrazně, jako dříve.

Podkladem ke komentářům v předchozích statích byly obvykle dřívější aktuálně uveřejňované poznámky v Šachinfu, u starších partií také v Matu. Časopisy už bohužel nevychází, v komentování vybraných vlastních partií má snad zatím smysl pokračovat, aby se s nimi čtenáři ostrovského šachového webu mohli průběžně seznámit.

VYNUCENÉ ZMĚNY PŘÍSTUPU

Optimistický závěr předchozí statí, dokončené začátkem léta 2013, se tak úplně nepotvrdil. Naopak, u popisu některých předchozích etap jsem hovořil o „krizi“, ale tehdy jsem ještě neměl představu, co to ve skutečnosti znamená. To v létě 2013 se na turnajích nedařilo doslova nic. Již dlouhé roky spolehlivě udržovaná hráčská prestiž začínala náhle povážlivě tát.

Krise může být příležitostí k zamyšlení. Nevyčerpal dosavadní přístup, na kterém jsem si zakládal, své možnosti? Není třeba se aspoň částečně přizpůsobit, ač bez nadšení, změnám klimatu v šachovém světě? Zjevné otázky, nesnadné hledání odpovědí, často metodou pokusu a omylu.

Níže uvedená partie není natolik zajímavá svým obsahem. Ale byla to první partie po nepříjemně dlouhé době, sehraná ve starém dobrém stylu. Novost přístupu se tady týká

zahájení. Tak, velmistři ještě v naší generaci obvykle považovali za věc cti hrát „své varianty“, odpovídající vlastnímu šachovému vkusu a přesvědčení. Například v partiích autora černými na 1.e4 byla od dorosteneckých let téměř povinností některá z variant sicilské s 2...d6, od roku 2001 se sicilské občas střídaly se Zajcevovou variantou španělské. Vést se soupeři principiální spory v partiích i domácích analýzách, obohacovat své varianty čas od času novými nápady. Dnes je ale složitější mít návrh v domácí analýze, když každému mohou významně pomoci počítačové programy. A co je horší, na „openové“ úrovni mnozí takovou přípravu účinně využívají...ke hře bílými na remízu! A vůbec, má člověk po tolika letech stále chuť a schopnost říci něco nového ke svým „nejlepším“ zahájením? Možné jsou různé odpovědi, třeba má smysl, když už se šachu věnujete tolik roků, zanechat pár stop i zcela jinde, neobrat se o požitek z praktického vyzkoušení všemožných jiných variant. Chybí ono dřívější přesvědčení, ale zase mohou mít v praxi soupeři méně snadnou přípravu...

Albert Bokros – Jiří Štoček

Dunajská Streda, liga, 2014

Pircova [B07]

1.e4 d6 2.d4 Jf6 3.Jc3 g6 Toto zahájení jsem za černého nikdy nepovažoval za zcela plnohodnotné, z všeobecných strategických důvodů. Myslím si to nadále, ale možná, že z hlediska praktické hry není nutné tomu přikládat takový význam. **4.Se3 a6 5.f3 b5 6.Dd2 Sg7** Bílý si vybral aktivní a dobrou výstavbu, nicméně také náročnou na přesnost hry. Jako první však vážné pochybnosti budí poslední tah černého. Alternativa 6...Sb7 a 6...Jbd7 jistě stojí za úvahu (v praxi se toto vše již mnohokrát vyskytlo, ale pro základní porozumění pozici o tom není nutné mít podrobný přehled). **7.0-0-0** Zde se již kritika nabízí. Velká rocháda sice obvykle je součástí plánů bílého, ale nezdá se správné tak rychle odkrývat karty. Koncepti černého mohlo spíše zpochybnit 7.Sh6. Za úvahu stálo také přehození výhybky na „poziční hru“ pomocí 7.a4!? b4 8.Jd1 a5 9.c3±, rovněž s nespornou výhodou. Takové flexibility v plánech hry se bílý sám dobrovolně zbavil. Naopak černý už má prostý a jasný plán hry – být s útokem na krále rychlejší! V takovou vzrušující hru černý od začátku doufal. **7...b4 8.Jce2 a5∞** Po rochádě bílého odpadly možné obavy ze vstřícné akce bílého na stejném křídle, s tematickým nástupem pěšců není třeba váhat, žádný protiúder v centru zatím vážněji nehrozí. **9.g4** Ke zcela nejasné hře vedlo jak 9.Sh6 0-0∞ (za podrobnější úvahu by stálo také 9...Sxh6 10.Dxh6 a4↔), tak přípravné 9.Kb1∞. V partii bílý v této fázi sice hraje tahy, které v zásadě zapadají do jeho plánu, nicméně provádí je ve zcela nevhodném pořadí, umožňujícím černému reakce přesně podle jeho představ. Misky vah se tak postupně převažují na stranu černého. **9...h5** Zkušenosti z dračí sicilské přichází vhod! Černý využívá okolnosti, že jeho věž je dosud na h8, aby hned v počátcích ulomil hrot iniciativě bílého na královském křídle. A také zkomplikuje případnou výměnu svého černopolného střelce. Ten může být v budoucnu podobně důležitý, jako tomu bývá právě v dračí variantě. **10.g5** Za blokádou se rád v budoucnu pohodlně schová černý král, v centru ale opět nic nevyházel: 10.Jf4 hxg4 11.e5 dxe5 12.dxe5 Dxd2+ 13.Vxd2 Jh5 14.Jd5 Sxe5; 10.e5 Jd5. **10...Jfd7 11.h4** Trvá na umístění jezdce na g3. I po střízlivějším 11.Kb1 Jb6 12.Jc1 Sa6̄ by černý už měl poněkud návrh. **11...Jb6 12.Jg3 Sa6 13.Sxa6** Jen černému by pomohlo 13.d5 c5↑. Bílý nemůže vydat pole c4, černý tak získává další

vývinová tempa. **13...Jxa6 14.De2 Dd7↑ 15.f4 b3!** Vše je připraveno, naopak protiakce bílého na opačném křídle se zpozdila, k zamotání hry již nemusí mít čas. **16.cxb3 a4 17.a3** Typická reakce, po 17.bxa4 Dxa4 by měl černý příjemné starosti, zda se spokojit se získáním pěšce zpět, s jasnou výhodou: 18.b3 Da3+ (18...Da5↑) 19.Kb1 (19.Db2 Jb4 20.Kb1 (20.Dxa3 Vxa3 21.Sd2 Jd3+) 20...Dxb2+ 21.Kxb2 Vxa2+⌘) 19...Jb4 20.Sc1 Dxa2+ 21.Dxa2 Jxa2⌘; hodnocení pozice by zásadně neměnilo 17.b4 Jxb4 18.a3 Jc6↑. **17...axb3 18.Kb1** S tímto tahem bílý v partii nemá štěstí. Dokud se jevil užitečný, odkládal jej, nyní jen přispívá k urychlení nástupu černého pomocí jednoduché kombinace. Pravda, bílý byl v nezáviděníhodné situaci i v případě lepšího 18.Jf3. **18...Jb4⌘** Pokračování v případě braní figury by černému úspěšně navrhl šachista jakékoliv kvalifikace. **19.Jf3 Jc2 20.Sc1 0-0** Lajdáctví v již velmi výhodné pozici. Přesnější bylo 20...Da4, například 21.e5 0-0 22.e6 Jc4. **21.Vd3** Po 21.f5 Da4 22.f6 by si černý mohl dovolit 22...Vfb8! Černý si nicméně v tomto okamžiku včas uvědomil, že jistá přesnost hry je stále nutná a s přípravou rozhodného průlomu na dámském křídle by neměl otálet, aby bílý přece jen nezískal na opačném křídle významnou protihru. **21...Da4 22.e5 Jc4 23.Jd2 23.Vc3 d5→**. Bílý by rád vyměnil figuru, která napadá body b2 a a3, proto černý přistupuje k akci. **23...Jxd4 24.Vxd4 Jxa3+ 25.bxa3 Dxd4→ 26.Jf3 Da4** Nespolehlivé postavení bílého krále rozhoduje, jak se předpokládalo. Zbytek nepotřebuje komentářů, neboť bílý bojuje za ztracenou věc. **27.Je4** Nebo 27.De4 b2! 28.Sxb2 Db3. **27...b2! 28.Sxb2 Vfb8 29.Jc3** [29.Kc1 Vxb2 30.Kxb2 Dxa3+ 31.Kc2 Da2+ 32.Kd3 Va3+] **29...Dxa3 30.Kc1 Dc5 31.Dd3 Va2+ 32.Vh2 Vb3 33.Jd4 Vxc3+ 0-1**

VE SLOVENSKÉ LIZE SE OPĚT DAŘÍ

Za košický klub jsem z nějakého důvodu za 14 sezón zaznamenal pozoruhodnou bilanci, ale ojediněle se nedařilo ani tam. Do sezóny 2013/2014 jsem tak poprvé nenastupoval na navyklém prvním místě soupisky a pár neslaných remíz zpočátku nenaznačovalo, že by se na neblahé tendenci mělo něco změnit. Předchozí partie ale znamenala zlom a oblíbená ligová soutěž byla první, kde se podařilo dát věci vcelku do pořádku. Povedená partie ze závěrečného trojkola vynesla opět přední pořadí ve všelijakých ligových statistikách, a také následná sezóna proběhla v příznivém duchu.

Jiří Štoček – Peter Michalík

Stará Ľubovňa, liga, 2014

Poloslovanská [D43]

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Jf3 Jf6 4.Jc3 e6 5.Sg5 Jbd7 6.Db3 Jedna z možností, jak se vyhnout Cambridge - Springské variantě, kde byly v poslední době objeveny nové postupy za černého, bílý v ní nyní obtížně získává nějakou výhodu. Je však zjevné, že méně obehnaný tah v partii z teoretického hlediska mnoho slibovat nemůže. O to překvapivější bude rychlý spád událostí v naší partii! **6...h6** Na 6...Da5 by bílý pokračoval 7.Sd2. Dobře možný byl vývin v duchu ortodoxní obrany, poněvadž postavení dámy na b3 by pak nebylo zcela optimální. **7.Sh4 b6?!** Nenáročný šestý tah bílého černého zjevně ukolébal k trochu bezstarostnému postupu. Nezvykle rychle se soupeři ocitli mimo jakoukoliv svou přípravu. Na první pohled má černý zajištěn pohodlný vývin, bílý však po delším přemýšlení v jeho

výstavbě objevil drobný defekt. **8.cxd5 exd5?** Černý nepojal včas podezření! Mnoho by se nedělo po 8...cxd5 9.e3 a6±, pouze s poněkud pro černého problematictější verzí jinak nudné struktury typu výměnné slovanské. Bílý se v předchozím tahu rozhodl měnit na d5, když seznal, že ničeho většího objektivně po zahájení dosáhnout nemůže. A co kdyby černý podcenil nebezpečí a zvolil zdánlivě slibnější braní e-pěšcem?! **9.e4↑** V táboře černého je totiž náhle citlivý bod f7! Obzvláště při zvažování pokročilých jemností v zavřených hrách se občas na ty nejzákladnější zákonitosti zapomene. V daném případě je postup bílého podložen pointou v následujícím tahu. **9...g5** Nejmenším zlem snad bylo 9...De7, ale takový tah se chce hrát málokomu; naopak 9...dxe4 10.Sc4 De7 11.Je5 zjevně vedlo k rychlé katastrofě. **10.exd5! Jxd5** Po 10...gxh4 11.dxc6 Jb8 12.Je5→ by bílý měl dva pěšce za figuru, a k tomu prudký útok. Velmi záhy je černý nucen v každém tahu hledat menší zlo. **11.Jxd5 cxd5** 11...gxh4 12.De3+ Se7 13.Jxe7 Dxe7 14.Jxh4, s čistým pěšcem navíc, by mělo stačit k postupné výhře bílého. Ten nyní stojí vlastně na posledním obtížném rozcestí. **12.Sg3!±** Správné rozhodnutí. Z hlediska praktické partie by bylo nesmýslné umožňovat za cenu materiálních zisků zjevnou protihru po 12.Dxd5? Sb4+ 13.Kd1 0-0⇒. Podstatné je poznání, že po tahu v partii naráží 12...De7+ na netradiční 13.Kd1, např. 13...Db4 14.Sb5 s rychlým rozhodnutím. Bílému tak zůstává trvalá iniciativa, černému pak slabiny v pozici a nevděčný úkol bez vážných materiálních ztrát zabezpečit svého krále. Obecně řečeno je partie již vlastně rozhodnuta, bílému zbývá jen dále projevit dostatečnou přesnost v detailech. **12...Sb7** Rovněž 12...a6 13.Sd3 Sb7 14.0-0± vypadalo neradostně. V partii to bude ještě horší, pomocí vazby bude černý král zadržen v centru. **13.Sb5 Sg7 14.Sd6 Df6** 14...f6 15.Vc1+- Vc8 16.Vxc8 Dxc8 17.De3+ by vedlo k matu. **15.Da3 Kd8** 15...Sf8 16.Sxf8 Vxf8 17.Je5+-, proto se černý musí vzdát snu o rochádě. Rád by vyměnil černopolného střelce po Sg7-f8, aby si bílý klíčovou útočnou figuru uchoval, zdánlivě nelogicky mění na d7. Touto výměnou totiž také získá čas k zapojení dalších sil, zatímco obrana černého krále mezitím posílena nebude. **16.Sxd7 Kxd7 17.Je5+ Kd8** [17...Ke6 18.0-0+-] **18.0-0+- De6 19.Vfe1 Ve8** V tak silném postavení se bílý samozřejmě nedá zlákat „ziskem materiálu“ po 20.Jc6+? **20.Vac1 Sxe5** [20...Vc8 21.Vxc8+ Sxc8 22.Dxa7+-] **21.Vxe5 Dg6** Rozuzlení se blíží, bílý ovšem musí hrát dostatečně pečlivě, aby černému neumožnil konsolidaci. **22.Vxe8+ Kxe8 23.Da4+ Kd8 24.Ve1 f5** [24...f6 25.Se7+ Kc7 26.Vc1+; 24...Dxd6 25.De8+ Kc7 26.Ve7+] **25.Sc7+** 25.Ve7!? Sc8 26.Dc6 bylo zajisté jednodušší. **25...Kc8 26.Ve8+ Kxc7 27.Ve7+** S ohledem na 27...Kb8 28.Dd7 Dc6 29.Ve8+ **1-0**

SVÁTEČNÍ PARTIE

Na domácí ligové půdě to zatím celkově tak skvělé není. Poslední trojkolo stejného ročníku přineslo ale příležitost, která je pro každého velmistra svátkem. Zahrát si vážnou partii se samotným Alexejem Širovem! Bývalý kandidát na titul mistra světa si kdysi svůj zápas s Kasparovem nakonec nezahrál. Dnes Širov o nejvyšší titul zřejmě už vážněji neusiluje, ohromnou hráčskou sílu si ale uchovává. To jsem měl příležitost poznat už v jedné partii o 5 let dříve. Tehdy jsem černými bez velkého boje prohrál v jedné z vedlejších variant španělské, tentokrát jsem doufal aspoň ve vytvoření reálnějších protišancí. Byla z toho zajímavá, ale nijak skvělá partie, význam soupeře a příznivý výsledek nicméně asi nedovolují ji v tomto výběru opominout.

Alexej Širov – Jiří Štoček

Brno, liga, 2014

Francouzská [C02]

1.e4 e6 2.d4 d5 Toto pro černého nelehké zahájení jsem téměř nepoužil od žákovských let. Na pokročilejší úrovni byly jen jisté praktické zkušenosti při hře bílymi. **3.e5** Starý, přitom stále nesmírně zajímavý systém, který lze milovníkům složité hry doporučit za obě strany. Sám jsem s ním při hře bílymi měl snad stoprocentní úspěšnost! Naposledy jsem tak ovšem hrál o sedm let dříve, novější teoretické vědomosti chyběly. **3...c5 4.c3 Jc6 5.Jf3 Sd7 6.Se2 Vc8 7.0-0 h6N** Novinka v i tak méně frekventované podvariantě. Příprava na partii nebyla rozsáhlá (někdy je to lepší), očekával jsem spíše jiný třetí tah a zde jsem se spokojil s nápadem zahrát přijatelně vypadající tah, který není v teorii. Soupeř francouzskou obranu jistě nečekal vůbec. V tomto okamžiku však výraz tváře Alexeje Širova prozradil, že o posledním tahu černého nemá valné mínění! **8.Ja3** Přímočaré a dobré, bílý mohl také přijmout vyčkávací hru po 8.b3!? **8...cxd4** Jinak by předchozí tah postrádal smysl. **9.cxd4 Sxa3 10.bxa3 Jge7** Černý doufá, že v zásadě pro něho nevýhodná výměna lehkých figur bude kompenzována možnostmi na oslabených polích c4 a c3. Podobná koncepce byla známa s tahem a7-a6 místo h7-h6. V sedmém tahu měl černý samozřejmě určitou koncepci i pro případ, že by bílý nehrál 8.Ja3. V partii se hodí kontrola bodu g5, na druhé straně se jedná o určité oslabení, kterého bílý ihned energicky využívá. **11.Vb1 Ja5 12.h4± Sc6** Černý již přestal svému postavení tolik věřit a dlouho uvažoval, jak by se zamýšlená výstavba dala výhodně modifikovat. Nakonec setrval u původní myšlenky, protože 12...Dc7 13.Sd3 by nic nevyřešilo, zatímco v zásadě užitečný tah 12...b6 by černému uzavřel budoucí možnosti rozehrání dámy. Střelec ovšem na c6 stojí špatně, pokud nedojde k nějaké značně nepravděpodobné výměně na c4. **13.Dd2! 13.Sd2 Jc4 14.Sb4 a5̄** by černému samozřejmě vyhovovalo. **13...0-0 14.Df4 f5** Poslední dva tahy černý prováděl s hrůzou, ale zároveň s vědomím nezbytnosti. **15.exf6** Po 15.Dg3 Kh8= by nebylo jak prorazit, pootevření hry samozřejmě střelcům svědčí. V této fázi černý, i kvůli praktické nezkušenosti s daným zahájením, značně podceňoval obranné možnosti svého postavení, jejich postupné objevování bylo během hry příjemným překvapením. **15...Vxf6 16.Dg4 Jc4 17.Sd3** Tady černý uvažoval, jak se vůbec udržet ve hře, aby neprohrál v miniaturce. Pasivní obrana královského křídla vypadala bezvýhodně. Tak se zrodil pokus o nějaké uplatnění strategické ideje „obchvatu“, nejslavněji ilustrované partií Geller - Euwe, Zúrich 1953. Vlastní zkušenost s něčím podobným pocházela z partie Ivaniševič – Štoček, Plovdiv 2003. **17...Da5** Prozatím nepropouští věž na e1. 17...Dc7 18.Ve1 (18.Je5 Jxe5 19.dxe5 Dxe5 20.Vb4≡) 18...Vcf8 19.Ve2±. **18.Je5! b6** Vpád věže po b-sloupci nelze připustit, 18...Jd2? 19.Jxc6 bxc6 20.Vb7 Ve8 21.Vd1→. Poziční odhad upřednostňuje tah v partii před 18...b5?! , pěšec by mohl někdy být příliš exponován. Ve složité pozici může i taková zdánlivá maličkost nakonec rozhodnout partii. **19.Vb3** Tady zase dlouho uvažoval bílý, jak rozvíjet svou nespornou iniciativu. Tah v partii vypadá velmi logicky, ale nemusí být nejlepší. Samozřejmě nešlo příliš přímočaré I) 19.Jxc4? dxc4 20.Sxc4 Vg6 21.Sxe6+ Kh7 22.Sxc8 Jxc8 23.Dxc8 Vxg2+ 24.Kh1 Vg6+ 25.f3 (25.Kh2 Dd5) 25...Sxf3+ 26.Kh2 Dd5-+; smysl nedává ani II) 19.Sxc4 dxc4 20.Jxc4 Df5 21.Dxf5 Jxf5̄, ale o takových možnostech během partie zkušený hráč hlouběji neuvažuje. Důstojnou alternativou ale byla výměna druhého střelce za jezdce III) 19.Jxc6!/? IIIA)

neopatrné 19...Jxc6 by po 20.Sg5! hxg5 21.hxg5→ dávalo bílému rozhodující útok; IIIB) žádná podobná katastrofa se nekoná po 19...Vxc6±. Pozice pak zůstává složitá, přece jen se zdá, že pro bílého výhodný poměr lehkých figur by měl sehrát roli. Zcela jinou koncepci představovalo IV) 19.h5∞. Tah v partii vypadá aktivněji. **19...Se8!** Střelec je důležitou figurou! Už výměnná operace v zahájení naznačuje jakousi bělopolnou koncepci. Zatím nebylo vhodné 19...Jd2 20.Sxd2 Dxd2 21.Sb1, s přesunem věže na královském křídlo, tak si to bílý zhruba ideálně představoval. Postupná ztráta koordinace by černému hrozila po 19...Sa4 20.Vb4. Tah v partii vyklízí cestu věži na c8, černý se už nemusí rychlé katastrofy obávat, šance jsou oboustranné. **20.Dh3** Jen zhruba vyrovnanou hru slibovalo 20.Sb1 Jf5, bílý má vyšší ambice. Černý rád vymění jednoho z jezdců za jednoho z bílých střelců, ale dvojnásobná výměna by obecně vzato dobrá nebyla. **20...Jd2**⇒ A zde černý s radostí vymění silného černopolného střelce bílého za svého jezdce, jenž na c4 mnoho nedělal. **21.Jg4 Vf7 22.Sxd2 Dxd2** Srovnejme koordinaci bílého zde s poznámkou k možnosti 19...Jd2. Rozdíl je propastný. Černý své problémy, za cenu velkých časových ztrát, vyřešil. K nelibosti bílého, jenž naopak investoval mnoho času do marného hledání cest k výhodě. Oběma soupeři tak měli na své příští tahy jen o něco více, než nynějšími pravidly vyměřenou půlminutu. To je předzvěstí rozsáhlých zvrátů v hodnocení pozice... **23.Vbb1 Sa4** Pro silnou časovou tíseň typický dvojtahový „plán“. Po správném 23...Df4!?! by pokračoval složitý boj, přičemž už s o něco lepšími vyhlídkami pro černého, protože dáma na h3 je poněkud vyřazena ze hry. Zprvu zdánlivě bezvýznamný dvojpěšec na krajním sloupci hraje často klíčovou roli v hodnocení postavení po případné výměně dam. **24.Vbe1 Vc3** Se sekundami na hodinách černý už nenašel nic lepšího, než dokončení špatné myšlenky, započaté předchozím tahem. **25.Ve3 Vc1** Tato výměna není výhodná, předchozí nepodařenou sérií tahů černý sám hubí aktivní možnosti svého postavení. Jednoduché 26.Vxc1 Dxc1+ 27.Kh2± by nyní bílému zajišťovalo zřetelně lepší vyhlídky. Jenže těsně před pádem praporku se nabízí také kombinace, kterou není už čas ani minimálně prověřit... **26.Vxe6?** S myšlenkami 26...h5? 27.De3, nebo 26...Vxf1+? 27.Sxf1 Sd7 28.Ve2 Dxd4 29.Jxh6+ (pointa) 29...gxh6 30.Dxd7 s jasnou převahou. Jenže černý nemusí měnit hned. **26...Sd7-+** Nyní 27.Ve2 Vxf1+ 28.Kxf1 Dd1+ 29.Ve1 Dxc4 získává figuru. **27.Dg3** a současně **0-1**

Takže partii nakonec rozhodla hrubá chyba v časové tísní v okamžiku, kdy se věci už začínaly ubírat špatným směrem! Ale partie je cenná už tím, jakou radost její výsledek udělal příznivcům...

Turnajová sezóna roku 2014 byla tentokrát plánována skromněji a zároveň čistě „evropsky“. Katastrofy té předchozí se neopakovaly, dělení 2. místa na otevřeném přeboru v Ostravě a na openu v Hoogeveenu, stejně jako dělení 1. místa na menším příhraničním openu ve Wunsiedelu, se jistě dá nakonec započítat mezi aktiva. Ale přece jen to byly turnaje trochu skromnější a do dřívější formy ještě zjevně dosti chybělo. Aspoň „volný pád“ z druhé poloviny roku 2013 byl ale zjevně zastaven.

Od listopadu do března jako obvykle v šachovém programu dominují ligové soutěže. Tentokrát se lepší a slabší momenty jako obvykle střídaly, v různých soutěžích v nestejně míře. Opravdu pěkná partie ale nevznikla ani jednou. Na závěr ligové sezóny byla dobrou

předzvěstí nápaditá hra na velmi prestižně obsazeném rapid-turnaji v Jurmale, zato odtamtud přivezená infekce narušila další turnajové plány.

MEDAILE Z UZAVŘENÉHO PŘEBORU

Jako uzavřený turnaj se domácí český přebor nyní koná každé dva roky. Protože ten předchozí jsem se rozhodl po mnoha letech vynechat, v Havlíčkově Brodě to měl pro mě být první turnaj „každý s každým“ po čtyřleté pauze. O tom minulém je psáno v předchozí stati. Tentokrát se zúčastnil dokonce i David Navara a snad poprvé po 10-ti letech většina hráčů „užší domácí špičky“. Mnozí mladší hráči se během několika málo let stali mnohem reálnějšími konkurenty. I v kontextu předchozích nevalných výkonů tak nějaký přiměřený úspěch vůbec nevypadal zaručeně, ale nebylo kam a proč couvat. Třebaže plánovaný přípravný turnaj se nemohl uskutečnit, takže od předchozího vážného turnaje uplynulo již více než půl roku.

Ani první kolo rozehrání nepřineslo, i když jsem si připsal úspěch teoretika, koncepce započatá tahem 7...h6! úspěšně vyřešila problémy černého ve variantě, se kterou jsem měl v dřívějších partiích problémy. Do věci jsem vložil hodiny úvah a pečlivé analýzy, partie ale po neprincipiální reakci bílého skončila rychlou remízou, jistě k nevoli většiny věci hlouběji neznalých diváků. Žádná ze zbylých osmi partií ale neskončila rychle. První třetina turnaje naznačovala pohodový a příznivý vývoj, ve druhé se ale turnajové počasí pokazilo, když snahy o nátlakovější přístup působily příliš křečovitě. Před šestým kolem padesátiprocentní zisk naznačoval, že k boji o nějaké důstojné umístění je potřeba vítězství. Partie se vydařila!

Jiří Štoček - Martin Petr

Havlíčkův Brod 2015

Dámský gambit [D53]

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Jc3 Jf6 4.Sg5 Se7 5.Jf3 h6 6.Sxf6 Sxf6 Zdánlivě neškodnou variantu s výměnou černopolného střelce za jezdce často používal v osmdesátých letech sám Kasparov, některé památné partie jsou uvedeny v jeho nedávno vydaných knihách. Od té doby se teorie samozřejmě znatelně posunula. S dvojicí střelců by černý při optimální hře jistě měl postupně uhasit určitou iniciativu bílého, ale ani v jiných variantách není snadné proti klasickému dámskému gambitu něčeho dosáhnout. **7.e3 c6** Namísto nejobvyklejšího 7...0-0, kde bílý nejčastěji reaguje pomocí 8.Vc1, černý uvažuje o nějakých jemnostech, ty ale nakonec pomohou spíše bílému. Poslední tah černého jej láká k volbě některého z ambicióznějších vývinových schémat. **8.Dc2!?** Podobné cíle mohlo mít 8.Dd2±, zde ovšem s pravděpodobným pozdějším přechodem k některému z již obehnaných, třebaže bílému vcelku výhodných, scénářů. Variantu s výměnou na f6 čas od času bílými používám od roku 2004, ale dosud jsem nikdy neumístoval dámu na c2! Tak proč nevyzkoušet něco nového, když se to navíc zdá být dostatečně slibné. Obvyklá „vyrovnávací“ protihra s c7-c5 totiž se ztrátou tempa na tah c7-c6 už může sotva být účinná. **8...Jd7 8...0-0 9.h4±** by zde bylo ještě účinnější, než s dámou na d2. **9.h4** Nedvojsmyslně naznačuje černému králi jeho osud v případě malé rochády, ale 9.0-0-0± Da5 10.Kb1 bylo přesnější, než tento

impulzivní tah. **9...Da5** Aktivní protihra! Bílý nemá mnoho na výběr, chce-li usilovat o iniciativu. **10.0-0-0 dxc4?!** Předchozí nepřesnost bílého pro něj nakonec možná byla užitečná, neboť vyprovokovala tento aktivní, ale objektivně slabý postup. Nesprávné načasování jednotlivých tahů bílého mohlo podtrhnout spíše jednoduché 10...Se7, po 11.Jd2± by bílý měl nanejvýš malou výhodu, 11...Jf6 12.Se2. **11.Sxc4 b5 12.Sb3!** Méně zkušeného čtenáře by mohlo překvapit, že tento zdánlivě banální tah byl pro bílého nejobtížnější v partii! Bílý by nemusel propočítávat varianty s oběťmi materiálu, kdyby měl již zahráno Kc1-b1. Zde by však 12.Sd3 b4 vedlo k velmi silné protihře černého: I) 13.Da4 Dc7!? 14.Dxb4 (14.Je4 Se7) 14...Vb8 s pěknou kompenzací za pouhého pěšce, 15.Da3 Se7; II) 13.Je4 Dxa2 by dokonce dávalo jasnou iniciativu černému, 14.Jxf6+ (14.Dxc6 Vb8 15.Dc7 0-0 16.Jxf6+ Jxf6! 17.Dxb8 Sa6 18.Dxb4 Sxd3↑) 14...gxf6 15.Dxc6 Da1+ 16.Sb1 (16.Kc2 b3+ 17.Kc3 Da5+ 18.Kxb3 Vb8+ 19.Kc2 Sb7↑) 16...Vb8≠ 17.Jd2 Sb7; III) 13.Ja4 (ještě nejlepší) 13...Sb7⇒ s dostatečnou protihrou (13...Jb6 14.b3! 0-0 15.Dc5). **12...Sb7** Ostřejší 12...c5 vynucovalo (neboť jinak by černý dostal velmi dobrou hru) oběť figury 13.De4 Vb8 14.Sxe6. Propočty za šachovnicí naznačovaly bílému příznivé hodnocení, čímž neotřásla ani dodatečná analýza: 14...fxe6 (14...0-0 15.Jg5+-) 15.Dxe6+ Kd8 (15...Kf8 16.Jg5! Sxg5 17.hxg5+- Db6 18.Df5+ Kg8 19.Dd5+ Kf8 20.Vh4) 16.dxc5 (16.Je5 Sxe5 17.dxe5 Ve8 18.Df7∞ by bylo „pouze nejasné“) 16...Ve8 (16...Sxc3 17.c6 Sxb2+ 18.Kb1) 17.Dd6 Sxc3 18.c6 Dc7 19.bxc3 Vb6 20.Dxc7+ Kxc7 21.cxd7 Sxd7 22.Jd4±. **13.Je4 Se7 14.Kb1 Db6** Bílému se podařilo s využitím mimořádných prostředků odstranit dočasnou disharmonii ve svém táboře, a má již iniciativu pevně v rukou. Účinnou poziční hrozbou může být i obsazení pole c5. S nedostatečným vývinem by uvolňující 14...c5 celkem nepřekvapivě narazilo na vyvrácení, 15.dxc5 Vc8 16.Vxd7 Kxd7 17.Je5+! (nikoliv povrchní 17.c6+ Vxc6 18.Je5+ Kc7 19.Jxc6 Sxc6 20.Vc1 Db6) 17...Ke8 18.Jxf7! (během hry k jistotě v hodnocení samozřejmě „stačí vidět“ 18.c6→) 18...Kxf7 19.Jd6+ Sxd6 20.Df5+ Ke8 21.Dxe6+ Se7 22.Vd1 Se4+ 23.Dxe4 Da6 24.Vd6+- . Takové varianty smazávají pochybnosti o hodnocení pozice. V partii se černý pokouší lépe kontrolovat bod c5 a připravovat protihru a-pěšcem. Náskok ve vývinu bílého vybízí k úvahám o otevření hry! **15.Je5 Jxe5** [15...Vd8 16.Jxf7! Kxf7 17.Jg5+- hxg5 18.Df5+ Jf6 19.Sxe6+ Kf8 20.Dg6] **16.dxe5 c5** Rozumnějšího tahu nebylo, v obtížné situaci černý bílého alespoň nutí hrát nadále soustředěně. **17.Jd6+ Sxd6 18.Vxd6 Dc7 19.Sxe6** „Jinak“ by černý náhle stál dobře, stejně jako ve variantě uvedené po 12. tahu se obětuje střelec na e6. V tomto případě ale nebylo složité následky oběti odhadnout především na základě rozdílu v mobilitě věží, o náročné propočty se tentokrát nejedná. **19...fxe6 20.Dg6+ Kf8** Věžová koncovka po 20...Df7 21.Dxf7+ Kxf7 22.Vd7+- Kg6 23.Vxb7, např. 23...Vhb8 24.h5+ Kh7 25.Vxb8 Vxb8 26.Vd1, by byla zcela beznadějná a černý pochopitelně o této možnosti vůbec neuvažoval. Raději otestuje, zda bílý v příznivé pozici, ale s materiální nevýhodou, nebude někde chybovat. V omezeném čase to nikdy není zcela vyloučeno! **21.Vhd1 Sc6** Lepší praktickou šanci mohlo představovat 21...Sd5, protože rozhodnout se k možná nejlepšímu 22.e4 Sc6 23.Dxe6!? Sxe4+ 24.Kc1→ není tak psychologicky snadné. V partii bude hra bílého již vcelku přímočará. **22.Dxe6 Se4+ 23.Kc1** Raději na toto pole, žádný protiútok reálně nehrozí, je tedy praktičtější nemít slabou 1.řadu. **23...Ve8 24.Dg4 Sh7 25.e6+- Kg8** Co jiného? **26.Vd7 De5 27.Vd8** Mat či rozhodující ztráty jsou nevyhnutelné. **27...Kf8 28.Df3+ Df5 29.Vxe8+ Kxe8 30.Dc6+ Ke7 31.Vd7+ 1-0**

Závěrečným úsilím se mi nakonec podařilo vyškrábat na stupně vítězů. David Navara skončil první s jasným odstupem, já jsem se dělil o druhé místo s Vlastimilem Babulou, přičemž mi připadlo stříbro. Právě „bronzostříbrné“ umístění ale ve sbírce dosud chybělo! Nesporně to byl nejúspěšnější turnaj za poslední 2 roky.

Zcela přijatelné zvládnutí za daných okolností ne zcela snadné zkoušky přispělo k obnově dřívější hráčské sebedůvěry. Snad přehodnocení a přizpůsobení přístupu zajistí, po jistém vybroušení, také pravidelnější přísun bodů do turnajových tabulek. Zatím se tak úplně neděje.

ZAHOZENÁ CENA ZA KRÁSU (REYKJAVIK, LISTOPAD 2015)

Ona aspoň dočasně obnovená sebedůvěra však způsobila, že jsem se opět odhodlal přijmout pozvání do reprezentačního družstva. Nelze vyloučit, že naposledy, chtělo se však překrýt dojem z předloňského trapného působení. To se vcelku zdařilo, bilance $+2=4$ sice nebyla znamenitá, ale vzhledem k objektivním kvalitám i dosud méně známých soupeřů, zcela uspokojivá. Onen základní cíl se zdařil. A přece snad mohl být dojem ještě příznivější, nebýt nevyužitě šance z následující partie.

Dennis Wagner- Jiří Štoček [A15]

Reykjavik 2015

Málo obehnané schéma v zahájení černému přineslo příjemnou pozici. Po 15.Dd1 Ja7[♞] by nepochybně měl dostatečnou kompenzaci za pěšce. Pro bílého to ale byla nejlepší volba. Pokračováním v partii černému umožnil uskutečnit pěknou kombinaci. **15.a4? Jd4** Tohle je ještě zjevné. **16.Jxd4 Sxg2 17.Dd1** Nyní ale vzniká klíčová pozice. Nabízí se 17...Dh3! Dlouhé minuty černý trávil pokusy dopočítat se k definitivnímu hodnocení. Intuitivně se postup jevil jako správný, ale zároveň se hlásil tíživý pocit zodpovědnosti, stín neúspěšného účinkování na předchozím ME...Černý musí obětovat celou věž, propočítat všechny varianty až do konce je v praktické partii složité. Nepodařilo se docenit sílu útoku černého po 18.f3 Va5 19.Jdb5 Vxb5 20.Jxb5 Jg4 21.fxg4 Se4 22.Kf2 Dxb2+ 23.Ke3 Sc6!!→. Najít tento tah a ocenit vznikající pozici je klíčové. Možné pokračování pro ilustraci: 24.Va3 Sxb5 25.axb5 Dxc3+ 26.Ke4 f5+ 27.Kd5 De5+ 28.Kc6 Dxb5+ 29.Kc7 Dc5+ 30.Kd7 Da7+ 31.Ke8 Db8+ 32.Kd7 Db7+ 33.Kd8 Sf6 34.g5 (34.Db3+ e6+) 34...Vc5. V partii se po dlouhém a mučivém váhání stalo **17...Sb7?** Samozřejmě s dostatečnou kompenzací, ale již s docela nedostatečnou rezervou na hodinách. To se projevilo na dalším průběhu partie, která po všelijakých peripetiích (obě strany mohly zvítězit) skončila **remízou ve 46.tahu.**

PĚKNÉ VYHRÁNÍ, Z KAPSY VYHÁNÍ?

Celková bilance individuálních výkonů v ligové sezóně 2015/2016 přinesla nakonec jen hluboký pocit zmaru. A přitom se po jedné z úvodních partií vše jevil v mnohem příznivějším světle!

Nicolas Lubbe – Jiří Štoček
Bad Mergentheim, liga, 2015
Francouzská [C15]

1.d4 e6 2.e4 d5 3.Jc3 Sb4 4.a3 Sxc3+ 5.bxc3 dxe4 6.Dg4 Jf6 7.Dxc7 Vg8 8.Dh6 Nikoliv nejhranější, ale zajímavé rozvětvení francouzské hry. Vzniklá značně nesymetrická pozice má své kouzlo pro obě strany. Strategii bílého poprvé ilustrovala třetí partie zápasu Aljechin – Euwe, 1935. Později byla varianta důkladně testována v zápasech mezi Smyslovem a Botvinnikem, občas tak bílými hrál Fischer. **8...c5** Černý má v této fázi celkem široký výběr, Botvinnik ale reagoval zásadně takto. **9.Je2 cxd4** Rozměnit dvojpěšce, to se může zdát zvláštní, ale v takové pozici je jen málo prostoru pro rutinní uvažování. Vycházejí ze zkušeností klasiků, na 9...Jc6 se černý obával tahu 10.dxc5!?. **10.cxd4 Jc6 11.Sb2 Sd7** Nastává do jisté míry souboj mezi černopolnou a bělopolnou koncepcí. Bílá pozice vypadá lákavě, avšak průběh partie a jeho analýza naznačují, že s pomocí menších kouzel si černý může udržet dostatečnou protihru. **12.c4** [12.0-0-0 Jg4] **12...Ja5 13.Jc3 Jb3** Nestandardní pozici po 13...Vc8 14.c5 černý odhadoval ve svůj neprospěch, proto hledá štěstí ve více vynuceném průběhu. **14.Vd1 Vg6 15.De3 Da5** Pokud by bílý bez ústupků dokončil vývin královského křídla, stál by ovšem pozičně na výhru. **16.Se2** Velice principiální, černý se ovšem zmiňovanými malými kouzly udrží nad vodou. Možná, že těžší problémy by musel řešit po jednoduchém 16.g3. Možné potíže

ilustruje rychlé hroucení jeho postavení po „pomalém“ 16...h5 17.Se2 h4 18.0-0 0-0-0 19.Jb5. Ale energičtější postup, jak se zdá, udržuje přibližnou rovnováhu: 16...Vc8 I) 17.Se2 Sb5!∞ 18.0-0 Sxc4 19.Sxc4 Vxc4 20.Jxe4 Jxe4 21.Dxe4 Dd5 II) 17.Sg2 Vxc4 18.0-0 Jg4 19.Dxe4 Sc6∞. **16...Vxg2** Černý přesně netušil, co jej čeká, ale alternativou víceméně bylo vzdání partie. Proto lze rozsáhlejší propočty odložit na příští tah. **17.Kf1 Jg4** Nelitostnému boji o iniciativu odpovídá, když se věž zkusí udržet na druhé řadě, což může znepokojoval také střelce na b2. Iniciativu by naopak zcela přepouštělo 17...Dg5? 18.Jxe4 Jxe4 19.Dxe4 Jd2+ 20.Vxd2 Dxd2 21.Kxg2 Dxb2 22.Vb1±; po 17...Vg6 18.Jb5 Sxb5 19.cxb5 Da4 20.Vg1♯ není sice žádná katastrofa vidět, ale bílý by diktoval hru. Tuto možnost by si černý musel zvolit, kdyby dospěl k závěru, že pokračování z partie není možné... **18.Dxe4** Při svém šestnáctém tahu bílý pochopitelně neplánoval 18.Sxg4 Vxg4∞, další vynucená hra je příznivá pro černého: 19.Jxe4 Vxe4 20.Dxe4 Jd2+ 21.Vxd2 Dxd2♯, s ideou 22.Dxb7 Dd3+! 23.Kg2 Vc8. **18...Vxf2+ 19.Ke1** 19.Kg1 Dg5♯. Nyní nastal kritický okamžik, zdánlivě rozhozené síly černého se náhle dobře zkoordinují. **19...Dh5! 20.Vg1?** Bílý asi včas neuvěřil v serióznost koncepce černého. Malý, ale účinný trik by černému vyšel po 20.h3 Vg2!!; ke hře s otevřenými vyhlídkami by stále ještě vedlo 20.h4! Df5∞. **20...f5 21.Dxb7** Umožňuje demonstrovat pointu, protože 21.Sxg4 Dxh2 22.Sh5+ Kf8 23.Dh1 Vxb2♯ by pro černého bylo příliš snadné. **21...Dxh2 22.Vxg4** 22.Dxa8+ Ke7+-. Navzdory dočasné převaze věže by bílý neměl obranu před hrozbami jeho králi! **22...fxg4 23.Dxb3** Uvolňuje králi pole d2 a přibližně vyrovnává materiál, ale postupu g-pěšce nestojí nic v cestě, takže zbytek partie nevyžaduje komentář. **23...Vb8 24.Dc2 g3+- 25.Sc1 g2 26.Kd2 Vf1 27.Kd3 Vxd1+ 28.Dxd1 g1D 29.Sh5+ Kd8 30.Df3 Dgg3 31.Sg5+ Kc8 0-1**

Snad se i v budoucnu tu a tam podaří sehrát partii, k níž bude mít smysl zveřejnit vlastní komentář. Pojetí tohoto zveřejňování na klubových stránkách se pravděpodobně poněkud pozmění, takže tato stať bude poslední ze série takto pojatých.

Jiří Štoček, květen 2016